

SZERKESZTŐK-OLVASÓK

CZUCA ISTVAN tanár (Bánffyhunjad). — Örömmel fogadtuk a Korunk 11. számát, amelynek egy része Kalotaszegről szól. Olvasói körökben a vélemények megoszlanak, de egyértelműen elismerően nyilatkozik mindenki a Kalotaszeggel kapcsolatos cikkekről. Külön kiemelendő Váczy Leona törekvése, hogy Kalotaszeg helyismereti könyvészetét összeállítsa. Első kísérlet ez egy átfogó kalotaszegi dokumentáció elkészítésére, amelynek jelentőségét talán még fel sem mérhetjük. Minden, Kalotaszeggel foglalkozó és a tájegység iránt érdeklődő ember kis kalauza lehet. Néhány adattal, mely a nyelvészettel és oktatással kapcsolatos, szeretném kiegészíteni ezt a gazdag anyagot:

— Czucza János: *Elemi oktatás régen*. Kalotaszegi Református Naptár, 1937. 86—89.

— Czucza János: *Kalotaszegi nyelvjárás*. Kalotaszeg, 1890. 14., 16. és 17.

— Czucza János: *A kalotaszegi nyelvjárás*. Lásd Jankó János: *Kalotaszeg Magyar Népe*, VI. rész, 205—221.

Még egy szerény megjegyzésem volna a kalotaszegi számmal kapcsolatban. Tudott dolog, hogy a Korunk a legmagasabb fogalmi szinten szokott foglalkozni a kérdésekkel, hiszen olvasói a legképzettebb rétegek közül kerülnek ki. Egy olyan számot azonban, amelyik messze túllépi a megszokott olvasógárda határait, nagy tömegekhez szól (hiszen a különnyomással ez volt a szerkesztőség célkitűzése), népszerűbb stílusban kellett volna összeállítani. Ez természetesen nem vonatkozik minden cikkre, csak a Kalotaszeggel foglalkozó írásokra.

CSERMAK BÉLA főiskolai hallgató (Kolozsvár). — A Korunk 11. számában jelent meg Kabay Béla *Kalotaszegi műemlékek kis adattára* című közleménye, melynek végén (az 1692. oldalon) forrásanyagot is közöl. Az itt megjelölt negyedik mű szerzője Bunyithy Vince. Szeretném megkérdezni, nem elírás ez? Tudomásom szerint Bunyitay Vince váradi kanonokról lenne szó, aki három kötetben írta meg a váradi püspökség történetét, melyet halála után egy rendtársa egészített ki még egy kötettel — az ő feljegyzései és kutatásai alapján. (Jóllehet mindenki úgy tudja, hogy az ő egyháztörténete csak három kötet, a megjelent IV. kötet is a nevét viseli.) — *A szerkesztőség megjegyzése*: Olvasónk észrevétele helytálló, Bunyitay nevének „elírása” azonban nem a szerzőt terheli: egyszerű sajtóhiba.

GÁVAI GÁLL JÁNOS nyugdíjas (Bogártelke). — Kérem, fogadják szeretettel üdvözlünket Bogártelkéről, annak a 23 olvasónak a részéről, akik december első napjaiban kapták meg a régóta várt 11-es Korunkat. Tudjuk, hogy rólunk és nekünk, Kalotaszeg népéről és népének íródott e folyóiratszám nagyobb része, amely még sok ideig mindennapi olvasmányunk lesz. Engedjék meg ugyanakkor, hogy a bogártelki olvasók nevében köszöntsem Kós Károlyt, Kalotaszeg polihisztorát, aki fölött 90 hosszú avagy rövid, de mindenképpen munkás és eredményekben gazdag év telt el.

NAGY JENŐ tudományos kutató (Kolozsvár). — Nagy érdeklődéssel olvastam a Korunk ez évi 11. számát, már csak azért is, mert egykori kedvenc kutatási területemmel, Kalotaszeggel foglalkozik. Nagyon értékes hozzájárulást jelent mindegyik idevágó cikk Kalotaszeg ismeretéhez. A rá vonatkozó könyvészetben böngészgetve megállapítottam azonban, hogy belőle több értékes adalék hiányzik (pl. Szabó T. Attila: *Kalotaszeg helynevei*; Kós Károly: *A kalotaszegi kosarazó juhászat*; Tulogdy János: *Egy bánffyhunyadi fazekastermék* stb.). Saját dolgozataim közül kimaradtak a következők:

— *A népi kendermunka műszókincse Magyarvalkón* (Kalotaszeg). Debrecen, 1938.

— *Magyarvalkói vállfőminták*. MN Ny. I. Debrecen, 1939.

— *A kalotaszegi szűr*. Művelődés, 1970. 2.

— *Sajátosság és újítás a kalotaszegi öltözetben*. Igazság, 1969. 4.

— *Virt, de nem rikít* (A kalotaszegi öltözetről). Igazság, 1968. 268.

- *Ungarischer Brautschmuck* (A kalotaszegi pártáról). Karpaten Rundschau, 1970. 28.
- *Péntek hídja. Tehénhajtó* (Két bánffyhunyadi helynév magyarázata). EM, 1945.
- *Temetés, temető, halotti tor a kalotaszegi Magyarvalkón*. Ethn., 1942.
- *Juhsajtkészítés Magyarvalkón*. Ethn., 1942.
- *Adatok a magyarvalkói szénacsindáláshoz*. Ethn., 1940.

Tisztelettel kérem ezekre a hiányokra a könyvészet szerzője, Váczy Leona fi-gyelmét felhívni, s ha lehet, a felsorolt címeket az olvasókkal is megismertetni, a hasznos bibliográfia teljesebbé tétele érdekében.

TARKANYI ISTVÁN főiskolai hallgató (Kolozsvár). — A Korunk 11. számából Bazsó Zsigmond interjújának egyik részéhez szeretnék hozzászólni: az egyke kérdéséhez. Nagyon sok cikk jelent meg erről a Korunkon kívül az Igazságban, az Ifjúmunkás-ban is, de a probléma továbbra is csak vár a megoldásra. Kalotaszeg népviseletét sokan dicsérik, büszke is rá mindenki, aki ezen a vidéken lakik, de csak néhányan gondolnak arra, hogy ez is egyik oka lehet a rendkívül káros „két szülő — egy gyermek“ hagyomány fennmaradásának. Nem vitatom Keszi Harmath Sándor meg-állapítását a hagyomány keletkezésére vonatkozóan, de ahhoz, hogy tovább él, föl-tétlenül hozzájárul az azóta sokkal cifrábbá és költségesebbé vált viselet, s az a szokás, hogy sok helyen a leány minden ünnepen új ruhát kap (évente három-né-gyvet), amit két leány számára már nagyon nehéz volna kiteremteni. Ha az első és egyetlen gyermek leány, akkor azért félnek a másodiktól, hátha az is leány lesz, ha pedig fiú az első, akkor még inkább, hiszen sok helyen a fiúknak is van kelen-gyjük: bútor és háziszóttos (nem beszélve a házról). Ha a kalotaszegi népművészetet sikerülne megszabadítani a sok drága pénzt felemészítő gicstől, az embereket pedig az egymással való versengés szokásától, a fölösleges stafíring-halmazától, akkor mindebben talán nem kellene az egyke fenntartóját látnunk. De addig nem lehet maradéktalanul örülni a szép viseletnek, tele ruhásládáknak, sőt láttukra mindig bizonyos keserűséget érzünk. — Egyébként úgy emlékszem, hogy erről már Vasas Samu is írt, éppen a *Korunkban*, az 1971-es évfolyamban, de a kérdés sajnos nem vesztette el időszerűségét.

*

December 16-án, vasárnap, több mint két héttel a Korunk novemberi számá-nak megjelenése után került sor szerkesztő—olvasó találkozóra Bánffyhunyadon és Körösfőn. Olvasóink meghívásának tett eleget Keszi Harmath Sándor közgazdász, a kolozsvári területrendezési intézet munkatársa, valamint szerkesztőségünk tagjai, Herédi Gusztáv és Kántor Lajos, amikor kiszálltak a két helységbe. Az olvasók véleményét hallgatták meg a Kalotaszeget bemutató és Kós Károlyt köszöntő lap-számmal kapcsolatban.

Fekete Károly, Lakatos Edit, Vasas Samu és a tantestület más tagjai, földmü-vesek és diákok örömmel fejezték ki afölött, hogy átfogó képet nyertek Kolotaszeg műemlékeinek mai helyzetéről, e vidék irodalmának bibliográfiájáról, népoktatásá-nak múltbéli helyzetéről s a területrendezők jövőbeli elképzeléseiről. Ugyanakkor azonban rámutattak: a vidéknek átfogó monográfiára volna szüksége (emlékeztettek Jankó János vagy Malonyai Dezső „ronggyá“ olvasott könyveire), amely a múlttól éppúgy, mint a népművészetről (kifogásolták, a *Korunk* miért nem írt az utóbbiról), az építészetről, akárcsak az ipar helyzetéről egyaránt írna. Kudor Ferenc asztalos (a helyi mélyfaragás egyik még élő mestere) vetette föl a kérdést, hogy a jövő iparosodó és városiasodó Kalotaszegje miként őrzi majd meg e tájra jellemző sok-sok szépséget, művészeti értéket.

Körösfőn Klein Györgyné, Sebestyén Kálmán, Bódis Jánosné, tanárok, diákok, háziasszonyok vetettek föl sok kérdést: miért nem foglalkozott a lap az egyre gics-csesebbé váló viselettel, varrottassal, a demográfiai helyzettel (férfiak elvándorlása a falvakról, egyke, előregedés) avagy a fafaragás jövőjével. Ugyanekkor sürgető feladatként vetették föl mindkét helységben: múzeumot kell létrehozni mind Hunya-don, mind a falvakon a pusztuló régi tárgyi emlékek megőrzésére.

